

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Alia quædam circa æqnivocationem, & mendacium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO TERTIA.

Alia quædam circa æquivocationem, & mendacium.

I. Ex eo quod Deus possit æquivocare, nihil inimitur auctoritas Scripturæ.

QUÆRES, si Deus, ut diximus, possit æquivocare, quomodo non enervatur Fides Scripturæ, quid enim scimus an Deus dum in eâ loquitur, non æquivocet, sicque omnia erunt dubia & incerta, nec habebimus in quo figamus pedem, cum firmissimo hoc divinarum literarum solatio orbemur. Respondetur, ad hoc ut firmiter aliquid ob divinam auctoritatem credamus, non est necessarium, ut vel de re revelatâ, vel etiam de revelatione habeamus certitudinem metaphysicam, sic enim, ut in superioribus dictum est, Fides esset evidens, sed ad hoc ut Fides suam habeat infallibilitatem, sufficit quod motiva credibilitatis ejusmodi sint, quæ moralem faciant certitudinem, hanc esse Scripturam, seu locutionem & Verbum Dei, & Deum in hoc sensu esse locutum, & si revera sit eo sensu locutus, actus huic locutioni innixus erit actus Fidei.

II. Non rudis tantum, sed prudentissimi possunt per æquivocationem decipi.

Ex dictis totâ hac Disputatione infero, non solum tali homines oratione æquivocando uti posse, ut rudis quispiam occasionem inde capiat deceptionis, sed ut etiam prudentissimi quique, & maxime sagaces per eam non rectè intellectam fallantur. Sic Tobias Raphaelis dictis fuit deceptus: sic Isaac post tantam adhibitam diligentiam, nam varias adhibuit interrogationes, palpavit, &c. illo filii sui factio in errorem fuit adductus.

III. Mentalis restrictio licet nunquam sit mendacium, potest tamen esse peccatum.

Quamvis verò restrictio mentalis nunquam sit mendacium, si tamen eâ utatur quis sine justâ causâ est peccatum, quisquis enim illam absque necessitate adhibet, facit injuriam alteri, cum scilicet in errorem ac deceptionem injustè adducendo, quæ injuria major est vel minor prout res, circa quam is decipitur, est majoris momenti, graviusque inde damnum ei accrescit. Utrum autem injustè uti restrictione sit peccatum commissionis an omissionis non ita cõstat inter Theologos, Sanchez namque citatus numero 16. & Valentia censent esse quodammodo peccatum omissionis, veritatem scilicet abscondendo dum eam manifestare quis tenetur. Alii nihilominus exultimant potiùs esse peccatum commissionis, & per illud violari præceptum negativum non decipiendi alios, estque licet non formaliter, æquivalenter tamen mendacium.

IV. Quartus modus æquivocandi per locutionem tantummodo materialem.

Præter tres illos modos æquivocandi, supra, Sectione primâ; numero primo positos, quartum addunt aliqui, ut nimirum etsi quis de re aliquâ interrogatus verba exterius proferat, in quibus plena & integra continetur responsio, qui tamen hæc verba proferat intendit vel per aliqua illorum, vel etiam per omnia non loqui. Unde iniquiant hi auctores, quantumvis verba illa sint

falsa vel ambigua, qui tamen iis hoc modo utitur nec mentitur, nec æquivocat, quia non loquitur. nec quidquam per ea intendit significare, sed merè illa proferat materialiter, & animi gratiâ, seu ad exercendam vocem, aut quid simile: quare cum mentiri & æquivocare sit taliter loqui, hic verò omnino non loquatur, clarum videtur eum nec æquivocare nec mentiri, cum non habeat animum propriè loquendi, quem tamen aiunt ad locutionem esse essentialiter necessarium.

Quæres: Si quis nullo alio præserte verba exterius apud se proferat menti contraria, utrum mentiat? Inprimis posse aliquem sibi exterius loqui, indubitatum videtur, ut ostendi Disp. 42. Logicæ, Sect. 2. num. 4. & in divino officio dicimus: *Benedic anima mea Dominum* &c. unde si quis hæresim internam, quam in mente habet, exterius vel verbis apud se solum proferat, vel scripto, committeret peccatum. consummatum hæresis, & poenas hæreticis statutas incurreret. Probabilius tamen videtur eum, qui hoc modo sibi loquitur, non mentiri, veracitas enim est quædam fidelitas, fidelitas autem, ut in factis ita etiam in dictis est ad alterum, & quædam pars justitiæ. Quod si quis ita apud se solum verba externa falsa proferret, ut ea ad alios sub conditione dirigeret, casu scilicet quod adsint & audiant, quamvis revera nullus adsit, affecto mentiretur, non effectu. Lorca tamen Disputatione septimâ, num. 2. sine dicit sic apud se solum loquentem, seu verba falsa scienter proferentem mentiri, & si hoc etiam modo apud se solum jureret, committere peccatum perjurii.

Quæres secundo: An qui voces falsas coram aliis proferat, sciens neminem ex audientibus fidem ejus dictis habiturum, an inquam mentiat, hic enim cum sciat dicta sua ab aliis non esse credenda, non videtur habere animum generandi in illorum mente opinionem falsam, aut notitiam, quam ipse non habet, aliis communicandi, ergo non it contra mentem, & consequenter non mentitur. Respondetur, si ille prius quàm verba illa falsa coram aliis proferat, faciat protestationem se per voces illas non intendere quidquam significare, sed verba merè materialiter proferre; & revera hoc modo ea proferat, non mentitur, & si eodem modo apponeret juramentum, non juraret, multo minus pejeraret. Si autem verè loquatur, nullumque signum edat se non intendere, aliud ab eo quod habet in mente significandi, probabilius videtur eum mentiri, ad hoc enim, ut Disputatione præcedente, Sectione primâ, numero primo dixi, non est necessarium ut habeat expressam & formalem intentionem fallendi, seu aliud quàm quod ipse in mente concipit, iis significandi, sed sufficit intentio radicalis, nempe profereudi scienter propositionem falsam, quæque ex se apta sit notitiam falsam in aliorum mentibus generare, & occasionem dare deceptionis, quamvis ipse hujusmodi deceptionem formaliter non intendat.

